

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobce: V. B.**, zastoupen Mgr. Kateřinou Sigmundovou, advokátkou, se sídlem Jiráskova 614, Česká Lípa, proti **žalovanému: Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, č. j. 59 Ca 142/2004 - 116 ze dne 28. 2. 2005,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, se žalobce domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje č. j. OÚPSŘ/KULK 7182/2004 ze dne 24. 8. 2004. Tímto rozhodnutím potvrdil žalovaný v odvolacím řízení rozhodnutí Městského úřadu v České Lípě, kterým byl zamítnut návrh žalobce na obnovení dodávky pitné vody do nemovitosti žalobce č. p. 36, S. Š., Z.. Obnovení dodávky pitné vody se přitom žalobce domáhal v režimu § 5 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku - obnovení pokojného stavu.

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, odmítl žalobu s odkazem na § 46 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, podle kterého soud ve správním soudnictví návrh odmítne, domáhá-li se navrhovatel přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své pravomoci v soukromoprávní věci. Ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům, v dané věci se však dle odůvodnění soudu nejedná o veřejné subjektivní právo, ale o věc svou podstatou soukromoprávní.

Předmětem řízení je požadavek žalobce, aby správní orgán uložil S. v. a k., a. s., T., aby obnovily dodávku pitné vody do nemovitosti navrhovatele. Je zřejmé, že se žalobce domáhá plnění od soukromé hospodářské organizace, které je ovšem založeno na závazcích smluvních. Žalobce ostatně podal návrh ve stejné věci i v řízení občanskoprávním a okresní soud ve věci nevyslovil nepřislusnost. Z uvedených důvodů Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, žalobu odmítl s odkazem na § 46 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“).

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl kasační stížností, která byla několikrát doplňována. Stěžovatel uplatňuje důvody dané v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) s. ř. s. Nejprve uvádí, že mu bylo odmítnuto právo na spravedlivý soudní proces. Poukazuje na nedostatky v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů, které ve věci rozhodovaly, když vzaly za rozhodný rozsudek z roku 2002, tedy z doby, kdy nebylo možné ve věci uplatnit opravný prostředek. V upřesnění kasační stížnosti uvádí ve vztahu k dikci § 46 odst. 2 s. ř. s., že v občanskoprávním řízení nemůže být rozhodováno ve věci protiprávního postupu správního orgánu, natož aby mohlo být takové rozhodnutí zrušeno. Stěžovatel dále upřesňuje genealogii případu a okolnosti vydávání předmětných rozhodnutí.

Zástupkyně stěžovatele v doplnění kasační stížnosti uvádí, že hmotněprávní základ dané právní ochrany je sice obsažen v § 5 občanského zákoníku, avšak řízení o této právní ochraně je řízením správním, které je upraveno ve správním řádu. Proto je stěžovatel přesvědčen, že správní žalobu podal po právu. Dále vyvrací, že by byla podána občanskoprávní žaloba ve věci samé, jak se uvádí v odůvodnění napadeného usnesení. V závěru upozorňuje na porušení § 32, § 33 a násl. správního řádu, jakož i na nedostatky odůvodnění, když správní orgány odkazovaly na předchozí rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, z roku 2002, proti kterému nebylo v té době možné podat opravný prostředek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že posouzení otázky příslušnosti soudu ponechává zcela na úsudku soudu, a ve věci samé odkázal na své předchozí vyjádření.

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, po podání kasační stížnosti postupoval ve smyslu § 108 odst. 1 s. ř. s. a předložil kasační stížnost s příslušnými spisy Nejvyššímu správnímu soudu.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud především poukazuje v souvislosti s nastolenou otázkou příslušnosti na rozsudek tohoto soudu ze dne 30. 3. 2006, č. j. 8 As 2/2005 - 37, který byl dne 12. 7. 2006 schválen plénem Nejvyššího správního soudu k publikaci a z jehož závěrů bude vycházet i ve věci rozhodující senát, neboť s jeho závěry zcela souhlasí.

Podle § 109 odst. 2 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti. To neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.) nebo bylo-li zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Podle § 68 písm. b) s. ř. s. je žaloba nepřipustná, jde-li o rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci vydané

v mezích zákonné pravomoci správního orgánu. Podle § 46 odst. 2 s. ř. s. pak soud odmítne návrh, domáhá-li se navrhoval rozhodnutí ve sporu, nebo jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, a nebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu, a ke kterému věcně příslušnému soudu tak může učinit.

V daném případě činí stěžovatel zjevně předmětem sporu, zda může o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vydanému podle § 5 občanského zákoníku rozhodovat soud v občanském soudním řízení, když má být rozhodováno ve věci protiprávního postupu správního orgánu a řízení o této právní ochraně je řízením správním, které je upraveno ve správním řádu. Ostatní stížní argumentace nemíří do podstaty věci, tedy do posouzení, zda krajský soud učinil po právu, když žalobu odmítl pro nepříslušnost. Již z citace § 68 písm. b) a § 46 odst. 2 s. ř. s. je zřejmé, že může nastat situace (a zákon ji přímo předvídá), kdy bude vydán správní akt, který bude mít formálně právní znaky rozhodnutí, bude vydán správním orgánem, a to případně i postupem podle příslušných procesních předpisů, a přesto bude takový správní akt vyňat z přezkumné kognice správního soudnictví. Kritériem pro vynětí tedy není skutečnost, že se jedná o rozhodnutí, vydal je správní orgán, a použil přitom správní řád, ale kritériem vynětí ve smyslu výše citovaného § 68 písm. b) a § 46 odst. 2 s. ř. s. je charakter a předmět takového správního aktu.

Nejvyšší správní soud se proto předně zabýval charakterem správního řízení vedoucího k ochraně pokojného stavu, tedy podstatou právní úpravy podle § 5 občanského zákoníku. Podle citovaného zákonného ustanovení, došlo-li ke zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze se domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy, který může předběžně zásah zakázat, nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav, přičemž tím není dotčeno právo domáhat se ochrany u soudu. Cílem je poskytnutí ochrany především občanským právům a svobodám, tedy ryze soukromým zájmům fyzických a právnických osob, což implikuje použití takových prostředků ochrany, které jsou typické pro soukromoprávní vztahy. K tomuto závěru lze dospět zejména systematickým výkladem citovaného zákonného ustanovení, umístěného v rámci občanského zákoníku, tj. jedné ze základních norem soukromého práva (§ 1 občanského zákoníku). Ostatně i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 4. 6. 1998 sp. zn. III. ÚS 142/98 (Sb. ÚS, svazek č. 11, náleží č. 65, strana 131) dospěl k závěru, že rozhodování podle § 5 občanského zákoníku je příkladem svěřením pravomoci správním orgánům rozhodovat ve věcech občanskoprávních. Tento náleží byl relativizován stanoviskem pléna Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2003, sp. zn. PL. US 18/03, nikoliv však v závěru o charakteru ustanovení § 5 občanského zákoníku. Zde i plénum Ústavního soudu uzavřelo, že § 5 občanského zákoníku svěřuje správnímu orgánu rozhodování v soukromoprávních věcech.

Stejně tak i v posuzované věci lze rozhodnutí správního orgánu podle § 5 občanského zákoníku vedoucí k obnově předešlého pokojného stavu tak, aby byla obnovena dodávka pitné vody do nemovitosti, zcela jednoznačně označit za rozhodnutí ve věci občanskoprávní. Plnění v podobě dodávky vody do nemovitosti je založeno na smluvních vztazích mezi vodárnami a vlastníky nemovitostí. V posuzované věci je nasnadě soukromoprávní charakter věci, když naproti tomu není ani zřejmé, jaké by mělo být údajně dotčené veřejné subjektivní právo. Soudům rozhodujícím ve správním soudnictví tak nepřísluší napadené rozhodnutí přezkoumat a ve věci rozhodnout. Žaloba je proto nepřípustná ve smyslu ustanovení § 68 písm. b) s. ř. s. a byla krajským soudem po právu odmítnuta podle § 46 odst. 2 s. ř. s.

Uvedený závěr je v souladu s předchozí rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu. Tento závěr byl publikován ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 908/2006 a formulován ve vybrané právní větě (citace): „o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vydanému podle § 5 občanského zákoníku, jsou příslušné rozhodovat soudy v občanském soudním řízení, nikoliv soudy správní.“

Pro úplnost se dodává, že Ústavní soud ve výše citovaném stanovisku pléna dovedl, že v rámci právního stavu před 1. 1. 2003 nebylo možné napadnout rozhodnutí vydané podle § 5 občanského zákoníku správní žalobou (podle tehdejší části páté o. s. ř.), ale normální žalobou (vlastnickou) podle části třetí o. s. ř.; v témže stanovisku pléna konstatoval, že v rámci právního stavu po 1. 1. 2003 by se k možnosti přezkumu rozhodnutí učiněných podle § 5 občanského zákoníku měl vyjádřit právě Nejvyšší správní soud. Nedostatek příslušnosti správních soudů v řízeních o žalobách proti rozhodnutím, jimiž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci, znemožňuje Nejvyššímu správní soudu tak učinit.

Z uvedeného důvodu by byla nadbytečná rovněž úvaha o způsobu ochrany podle občanského soudního řádu. V souladu se stanoviskem pléna Ústavního soudu lze argumentovat cestou ochrany podle části třetí občanského soudního řádu - v návaznosti na ustanovení § 5, věty třetí občanského zákoníku. Přestože je rozhodnutím předběžné povahy podle § 5 občanského zákoníku poskytována ochrana pokojnému, nikoliv právnímu vztahu, nelze přehlédnout jeho nesporný dopad do práv a povinností jím dotčených osob. Například v posuzované věci žádal stěžovatel, aby správní orgán uložil S. v. a k., a. s., T., aby obnovily dodávku pitné vody do nemovitosti navrhovatele. Možnost žaloby neúspěšného navrhovatele podle části třetí o. s. ř. se nemusí jevit reálnou. Zejména v zájmu ochrany práv garantovaných článkem 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod je proto důvodné zvážit možnost napadení správního rozhodnutí, vydaného podle § 5 občanského zákoníku, postupem podle části páté o. s. ř. (v úpravě účinné po 1. 1. 2003). Učinit závěr o přípustnosti takové žaloby podle části páté o. s. ř. a o vhodnosti různých procesních postupů k ochraně práv vyplývající z občanského zákoníku, jsou však příslušné soudy v občanském soudním řízení.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by náleželo žalovanému, protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu